

FAQs Privacy en het gebruik van onderzoeksgegevens bij het SCP

Versie: maart 2024

In onderstaande vragen & antwoorden wordt de algemene aanpak geschetst.

Inhoudsopgave

1. Wat voor gegevens gebruikt het SCP voor onderzoek? p1
2. Hoe komt het SCP aan onderzoeksgegevens? p1
3. Met welke enquêtes is het SCP op het moment bezig? p2
4. Ik ben uitgenodigd voor een enquête van het SCP: hoe gaat dat in zijn werk? p2
5. Hoe komt u aan mijn naam en adres voor een enquête? p2
6. Ben ik verplicht om mee te doen aan een enquête? p3
7. Ben ik verplicht om alle vragen van een enquête te beantwoorden? p3
8. Hoe beschermt het SCP mijn gegevens? p3
9. Hoe zit het met mijn privacy bij een enquête? p3
10. Hoe rapporteert het SCP over interviews en groepsgesprekken? p3
11. Hoe zit het met mijn privacy als ik meedoe aan een interview of groepsgesprek? p3
12. Gebruikt het SCP ook gegevens van overheidsinstellingen? p4
13. Gebruikt het SCP ook big data voor zijn onderzoek? p4
14. Hoe lang bewaart het SCP mijn gegevens? p4
15. Hoe veilig zijn mijn gegevens bij het SCP? p4
16. Levert het SCP mijn gegevens door aan anderen? p5
17. Kan ik opvragen en inzien welke gegevens het SCP over mij heeft? p5
18. Wat doet het SCP aan de privacy bij het gebruik van onderzoeksgegevens? p5

1. Wat voor gegevens gebruikt het SCP voor onderzoek?

Onderzoeksgegevens bij het SCP zijn vaak direct afkomstig uit enquêtes, maar ook uit interviews, groepsgesprekken en registraties. In enquêtes vullen mensen bv. een vragenlijst in. Met interviews en groepsgesprekken kan het SCP meer inzicht verkrijgen in de werking van de samenleving en het “waarom” van menselijk handelen. Het SCP verwerkt o.a. gegevens over feitelijk gedrag, zoals het ontvangen van een uitkering of het gebruik van zorg.

2. Hoe komt het SCP aan onderzoeksgegevens?

De onderzoeksgegevens zijn voor het grootste deel direct afkomstig uit enquêtes, diepte-interviews en groepsgesprekken. Een enkele keer worden bestaande registraties gebruikt. Ze worden hieronder beschreven.

a) Bestaande gegevens

Het SCP gebruikt voor onderzoek vaak gegevens die al eerder zijn verzameld, zoals bestanden en microdata van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) of van wetenschappelijke/ onderzoeksorganisaties die werkzaam zijn op een bepaald terrein. Die bestanden zijn vaak geanonimiseerd en beschikbaar bij het Nederlandse data-archief DANS (Data Archiving and Networked Services). Het SCP gebruikt ook gegevens uit internationaal onderzoek, bijvoorbeeld het European Social Survey (ESS), en cijfers van Eurostat, het Europese bureau voor de statistiek, en van openbare bronnen waaronder Sociale Media.

b) Nieuwe gegevens

Soms zijn er nieuwe gegevens nodig. Die worden dan meestal in een enquête uitgevraagd. Bij interviews en groepsgesprekken wordt vooraf aan de deelnemers toestemming gevraagd voor het gebruik van hun gegevens. Het SCP werkt samen met het CBS of schakelt een van de grote marktonderzoeksbureaus in Nederland in om de deelnemers te selecteren en uit te kunnen nodigen voor deelname aan een specifiek onderzoek.

De marktonderzoeksbureaus zijn aangesloten bij de Nederlandse organisatie van marktonderzoeksbureaus (Data & Insights Network). Daardoor is het zeker dat ze zich houden aan richtlijnen op het terrein van onderzoekskwaliteit en bescherming van persoonsgegevens. Met deze marktonderzoeksbureaus worden afspraken over omgang met persoonsgegevens vastgelegd in (verwerkers)overeenkomsten.

3. Met welke enquêtes is het SCP op het moment bezig?

Op de website staat welke enquêtes in opdracht van het SCP er momenteel worden gehouden.

4. Ik ben uitgenodigd voor een enquête van het SCP: hoe gaat dat in zijn werk?

Als u een brief krijgt met de uitnodiging om mee te doen aan een enquête van het SCP zijn er vier mogelijkheden:

- a) U krijgt de link naar een web-enquête opgestuurd,
- b) U krijgt een schriftelijke vragenlijst thuisgestuurd,
- c) Een interviewer belt u op en stelt u de vragen,
- d) Een interviewer komt bij u langs en vult de antwoorden voor u in.

Wat er precies gebeurt, verschilt per onderzoek en staat in de begeleidende brief. In deze brief staat ook hoe het SCP omgaat met persoonsgegevens.

5. Hoe komt u aan mijn naam en adres voor een enquête?

Voor enquêtes van het SCP wordt samengewerkt met het CBS en eventueel een marktonderzoeksbureau. Het CBS zorgt voor een steekproef waarin op basis van toeval namen en adressen uit de Basisregistratie van Personen (BRP) worden getrokken. In de BRP staan naast namen en adressen ook gegevens over bijvoorbeeld gezinssamenstelling, leeftijd en geslacht van de inwoners. Het CBS kan er dan ook voor zorgen dat de mensen die een uitnodiging voor een enquête krijgen eerlijk verdeeld zijn over bijvoorbeeld de verschillende leeftijdsgroepen en dat ze verspreid over het hele land wonen. Ook kan het CBS zorgen voor steekproeven uit specifieke bevolkingsgroepen, bijvoorbeeld door te selecteren op bv. het land van herkomst.

Het SCP krijgt alleen de *antwoorden* op de vragen en een aantal achtergrondkenmerken, nooit namen en adressen. Het CBS of het marktonderzoeksbureau dat de gegevensverzameling uitvoert, zorgt ervoor dat dergelijke persoonsgegevens apart worden bewaard en na afloop van de dataverzameling worden vernietigd.

Voor onderzoek naar organisaties en instellingen bevraagt het SCP personen die iets kunnen vertellen over hun organisatie, bijvoorbeeld medewerkers personeelszaken of -communicatie. Hoe deze personen worden geselecteerd, hangt af van het specifieke onderzoek.

6. Ben ik verplicht om mee te doen aan een enquête?

Nee, u bent nooit verplicht om mee te werken aan SCP-onderzoek. Om een goed beeld te krijgen van ontwikkelingen in de samenleving is het wel belangrijk dat iedereen die een uitnodiging krijgt meedoet. U vertegenwoordigt dan als het ware heel veel andere inwoners van Nederland.

7. Ben ik verplicht om alle vragen van een enquête te beantwoorden?

Nee, u bent niet verplicht om alle vragen te beantwoorden. De antwoorden kunnen echter belangrijk zijn voor het onderzoek, dus we zijn er bijzonder blij mee als u ons die informatie toch wilt geven.

8. Hoe beschermt het SCP mijn gegevens?

Het SCP heeft verschillende maatregelen genomen om de privacy te waarborgen en misbruik door onbevoegden van de gegeven antwoorden onmogelijk te maken.

De antwoorden op vragen uit de vragenlijst zijn losgekoppeld van namen en adressen. De gegevens worden alleen voor wetenschappelijke en statistische doeleinden gebruikt. De analyses vinden plaats op een beveiligd netwerk waartoe onbevoegden geen toegang hebben. In de rapporten die het SCP naar buiten brengt, zijn personen nooit te herleiden.

9. Hoe zit het met mijn privacy bij een enquête?

Het SCP houdt zich aan de Algemene Verordening Gegevensbescherming. Uw gegevens worden alleen gebruikt voor onderzoek en statistiek. Individuele personen zijn daarbij niet herleidbaar. Het SCP levert wel geanonimiseerde bestanden aan het data-archief DANS. Zo kunnen andere onderzoekers, bijvoorbeeld van andere planbureaus of wetenschappelijke instellingen, ook onderzoek doen. Zij hebben daarvoor een eigen grondslag.

De bestanden met enquêtegegevens die het SCP zelf gebruikt, bevatten geen namen en adressen. Ze zijn alleen beschikbaar voor onderzoekers van het SCP. Zij analyseren deze bestanden en zetten de resultaten in tabellen en figuren. Het gaat daarbij altijd om de resultaten voor groepen mensen, bijvoorbeeld een tabel met hoe tevreden verschillende leeftijdsgroepen zijn met hun leefsituatie. Er wordt dus nooit over identificeerbare personen gepubliceerd.

Soms voegt het CBS gegevens toe aan de enquêtegegevens. Deze gegevens hoeven dan niet meer in de enquête gevraagd te worden. In de brief waarin u wordt uitgenodigd om mee te doen, staat ook welke gegevens door het CBS aan de enquêtegegevens worden toegevoegd.

10. Hoe rapporteert het SCP over interviews en groepsgesprekken?

Over de wijze van rapportage worden van tevoren duidelijke afspraken gemaakt met de geïnterviewden of de deelnemers aan de gesprekken over weergave van de resultaten, bijvoorbeeld het gebruik van citaten. Bijna altijd worden de personen onherleidbaar weergegeven in de rapportages. Bij interviews kan het voorkomen dat iemand herkenbaar is. Dat gebeurt alleen als daar toestemming voor wordt gegeven.

11. Hoe zit het met mijn privacy als ik meedoe aan een interview of groepsgesprek?

Het SCP houdt zich aan de Algemene verordening Gegevensbescherming en levert dan ook geen gegevens door aan derden waarin individuele personen herkenbaar zijn. Ook met gegevens uit interviews en groepsgesprekken gaat het SCP uiterst zorgvuldig om. Audio- en videobestanden worden apart van elkaar bewaard, en enige tijd na afloop van het onderzoek

vernietigd. Alleen de onderzoekers die met deze gegevens moeten werken, hebben toegang tot de informatie.

Uw gegevens worden alleen gebruikt voor wetenschappelijk onderzoek. Voorafgaande aan de interviews en gesprekken wordt u op de hoogte gesteld van het doel van het onderzoek, wie toegang heeft tot de gegevens en hoe het SCP rapporteert.

12. Gebruikt het SCP ook gegevens van overheidsinstellingen?

In enkele gevallen maakt het SCP ook gebruik van gegevens van de overheid, bijvoorbeeld gegevens over uitkeringen of het gebruik van bepaalde typen zorg. De overheid verstrekt deze gegevens onder strikte voorwaarden. Alleen de SCP-onderzoekers die werkzaam zijn op het specifieke onderzoeksterrein hebben toegang tot de gegevens, ze worden op beveiligde netwerkschijven bewaard, en er wordt nooit over herleidbare personen gepubliceerd.

13. Gebruikt het SCP ook big data voor zijn onderzoek?

Bij het SCP worden incidenteel gegevens van sociale media en big data gebruikt voor onderzoek. Deze onderzoeksgegevens kunnen nieuwe inzichten leveren in de sociale en culturele situatie in Nederland. Vanzelfsprekend wordt ook hier zorgvuldig omgegaan met de gegevens en wordt er nooit over herleidbare personen gepubliceerd.

14. Hoe lang bewaart het SCP mijn gegevens?

Naam-adres-woonplaatsgegevens worden direct na een onderzoek verwijderd, behalve als personen toestemming hebben gegeven om opnieuw voor onderzoek benaderd te worden. Dit geldt alleen als het SCP de gegevens via interviews of enquêtes e.d. heeft verkregen. Audio- en video-bestanden worden vernietigd na maximaal 10 jaar na het afronden van het onderzoek, omdat mensen hierop makkelijk herleidbaar zijn.

Gepseudonimiseerde surveydata bewaart het SCP voor altijd. Geanonimiseerde transcripten (van interviews of focusgroepen) worden maximaal 25 jaar bewaard. Ten eerste vanuit het oogpunt van wetenschappelijke integriteit. Het is belangrijk dat onderzoek gerepliceerd kan worden om de juistheid ervan te testen. Het SCP onderschrijft en werkt conform de Nederlandse Gedragscode Wetenschappelijke Integriteit van de Vereniging van Universiteiten (VSNU).

Bij hergebruik van onderzoeksgegevens wordt er door het SCP op gelet dat de gegevens niet voor andere onderzoeksdoeleinden worden gebruikt dan oorspronkelijk aan de deelnemer aan het onderzoek is meegedeeld.

15. Hoe veilig zijn mijn gegevens bij het SCP?

Het SCP beveiligt onderzoeksgegevens tegen ongeautoriseerde toegang en misbruik met organisatorische en technische maatregelen. Het SCP zorgt ervoor dat deze gegevens alleen toegankelijk zijn voor SCP-onderzoekers en dat de gegevens alleen worden gebruikt voor onderzoeksdoeleinden.

Met marktonderzoeksbureaus die voor het SCP gegevens verzamelen sluit het SCP (verwerkers)overeenkomsten. Hierin wordt vastgelegd dat de gegevens enkel in opdracht, en volgens de aanwijzingen van het SCP worden verwerkt. Ook de benodigde beveiligingsmaatregelen worden vastgelegd.

16. Levert het SCP mijn gegevens door aan anderen?

Het SCP houdt zich aan de Algemene Verordening Gegevensbescherming en levert dan ook geen gegevens door aan derden. Wel levert het SCP geanonimiseerde bestanden aan het data-archief DANS. Zo kunnen andere onderzoekers, bijvoorbeeld van andere planbureaus of universiteiten, ook hun onderzoek doen.

17. Kan ik opvragen en inzien welke gegevens het SCP over mij heeft?

Volgens de Algemene verordening Gegevensbescherming heeft u recht op inzage, rectificatie en verwijdering van persoonsgegevens. Dit is niet altijd mogelijk omdat wanneer – zoals vrijwel altijd is gebeurd – uw gegevens zijn geanonimiseerd. Dan is het niet meer, of alleen met onevenredig veel moeite, na te gaan welke gegevens in een bestand op u betrekking hebben.

Wanneer het mogelijk is zal het SCP u vertellen welke gegevens over u beschikbaar zijn en ze desgewenst verwijderen. Rectificatie is meestal niet mogelijk, wanneer over een onderzoek al is gepubliceerd.

Een verzoek 'rechten van betrokkenen' kunt u indienen via het mailadres van het SCP op de website of via privacy@scp.nl.

18. Wie kan ik benaderen als ik een vraag heb over de bescherming van mijn persoonsgegevens?

Binnen het Sociaal en Cultureel Planbureau is een contactpersoon bescherming persoonsgegevens belast met het interne toezicht op het zorgvuldig omgaan met uw persoonsgegevens (privacy@scp.nl). Deze is het eerste aanspreekpunt voor iedereen die vragen heeft over de naleving van de AVG door het SCP. U kunt uw vraag stellen aan deze contactpersoon via het mailadres privacy@scp.nl.